

УДК 378.147:376.1]:331.5

Садікова С.О.¹, Пушина І.В.², Семенцова О.М.³

¹студ. гр. УФКС-310 НУ «Запорізька політехніка»

²канд. пед. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

³канд. психол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

НАВИЧКИ «SOFT SKILLS» У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА» ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЇХНЬОЇ КОНКУРЕНТНОЗДАТНОСТІ НА РИНКУ ПРАЦІ

Сучасний етап розвитку суспільства потребує від майбутніх фахівців наявності не лише професійних знань та навичок – «hard skills», але й певних соціально-психологічних компетенцій – «soft skills». Наявність цих додаткових навичок дає змогу спеціалісту бути більш конкурентноздатним на ринку праці, поширює можливості працевлаштування.

Метою даної роботи є дослідження потреби у фахівцях на сучасному ринку праці, що отримують фах за спеціальністю «Спеціальна освіта» та визначення важливих для спеціалістів цього профілю навичок «soft skills».

У дослідженні прийняли участь студенти бакалаврату та магістратури спеціальності «Спеціальна освіта» НУ «Запорізька політехніка», керівництво медичних установ, закладів освіти, ІРЦ, центрів розвитку дитини та центрів працевлаштування м. Запоріжжя. Загальна кількість учасників пілотного дослідження склала: 38 студентів та 15 роботодавців. Для вирішення завдань дослідження було розроблено опитувальник, який містив перелік навичок «soft skills», які було розподілено за чотирма групами: вольові, соціальні, лідерські, інтелектуальні. Учасникам дослідження було запропоновано обрати найбільш важливі для працевлаштування та виконання функційних обов'язків спеціалістів навички.

Аналіз результатів дослідження визначив, що у відповідях студентів та роботодавців спостерігаються як схожі судження, так і розбіжності. Так, у групі «соціальні навички», серед переліку запропонованих характеристик, 100 % роботодавців та 65,8 % студентів обрали комунікабельність, як важливу навичку для фахівця. Ця компетентність за підсумками опитування опинилась на першому місці. Другим важливим компонентом цієї групи навичок було визначено уміння працювати в команді. На думку роботодавців (86,7 %) та студентів (52,6 %) ця навичка є дуже важливою для сучасних фахівців. Далі у поглядах учасників дослідження спостерігаються

відмінності. Роботодавці віддають перевагу емоційному інтелекту (53,3 %), студенти – умінню уважно слухати (42,1 %). У групі «лідерські навички» на першому місці за результатами дослідження роботодавців було визначено уміння мотивувати (73,3 %), у студентів – відповідальність (73,7 %). Уміння сформувати команду, як важливу навичку обрало 60 % роботодавців та 57,9 % студентів. 60 % роботодавців та 55,3 % студентів визначили уміння приймати рішення як важливу для працевлаштування соціальну навичку. Серед важливих для фахівця вольових навичок була визначена стресостійкість. Її обрало 86,7 % роботодавців та 55,3 % студентів. Організованість (80 %) й працездатність (66,7 %) бажають бачити у працівників закладів та установ керівники. Студенти вважають, що при працевлаштуванні та виконанні функціональних обов'язків їм допоможуть – цілеспрямованість (65,8 %) та чесність (44,7 %). Інтелектуальних компетенцій: креативність (роботодавці – 77,3 %, студенти – 55,3 %), уміння бачити та вирішувати проблему (роботодавці – 60 %, студенти – 47,4 %). Для роботодавців важливою компетентністю є критичне (незалежне) мислення (66,7 %), для студентів – постійний саморозвиток (52,6 %).

Додатково студентам було запропоновано перерахувати компетенції притаманні їм до вступу до закладу вищої освіти та визначити компетенції, що набули розвитку під час навчання. Кожен студент визначив певний індивідуальний набір якостей та навичок «soft skills», які були притаманні йому до початку навчання у закладі вищої освіти та навички та компетенції отримані їм під час навчання. У подальшому планується дослідження щодо формування навичок у студентів спеціальності «Спеціальна освіта» на певних дисциплінах базового та вибіркового циклу.

Роботодавцям пропонувалось питання щодо потреби у фахівцях. За результатами дослідження можна зазначити, що медичні установи відчувають значну потребу у афазіологах та логопедах, заклади освіти у вчителів-логопедів та асистентів учителя.

Отже, за результатами дослідження можна зробити висновок про те, що на сучасному ринку праці спостерігається дефіцит фахівців, що навчаються за спеціальністю «Спеціальна освіта». Заклади освіти та медичні установи бачать доцільним залучення до інклюзивного простору вчителів-логопедів та асистентів вчителів, медичні установи вважають важливим долучення до процесу реабілітації афазіологів.